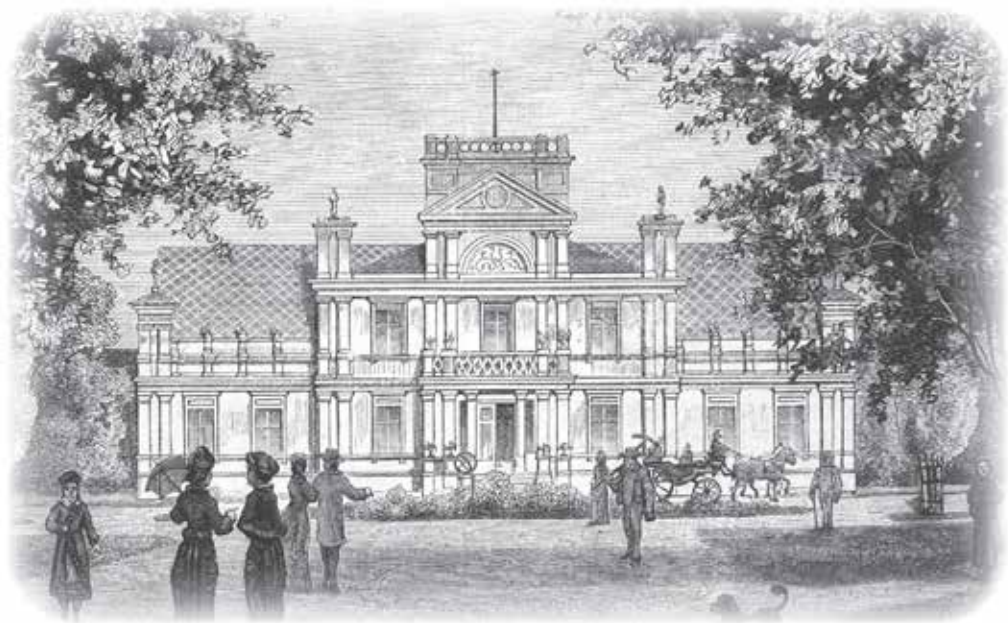

DAGSNÄS SLOTT

1879

Skildring
av Dagsnäs slott
år 1879

av Erik Oscar von Knorring

Redaktör Mikael Jägerbrand

ISBN 978-91-7757-145-2

Copyright © 2016 Mikael Jägerbrand / Virvelvind Förlag, Lysekil.

Den här e-boken ges ut av E-boksbiblioteket Förlag (imprint)

Mer info: www.e-boksbiblioteket.se

Förord

Det finns inte bara tranor att titta på vid Hornborgasjön i Västergötland.

Vid sjöns södra stränder ligger det vackra Dagsnäs slott.

I den här e-boken kan du läsa om dess historia och dess excentriska ägare.

Den här e-boken handlar om det vackra privatägda slottet Dagsnäs utanför Falköping. En stor del av e-boken tar upp dess mest berömda ägare, fornforskaren Pehr Tham, som än i dag sätter prägel på mycket här. Det var Tham som renoverade herrgården, forslade hit de vackra runstenarna och satte upp de tänkvärda citat som än i dag pryder portarna.

Dagsnäs slott ligger fortfarande precis lika vackert vid Hornborgasjön som det gjorde på Thams tid – och när den här historiken skrevs år 1879.

E-boken är vackert illustrerad av den svenske konstnären Carl Svante Hallbeck (1826–1897).

Eftersom den här texten skrevs på 1800-talet så innehåller den mått, ord och personer som inte är så bekanta i dag. Därför har vi kompletterat originaltexten med en kortfattad ordlista.

Skildring av Dagsnäs slott år 1879

Den här texten publicerades ursprungligen år 1879 i tidskriften "Svenska Familj-Journalen" med rubriken "Dagsnäs". Texten publicerades under signaturen "O.v.K" som användes av författaren Erik Oscar von Knorring (1822-1891).

Det var en vacker eftermiddag, i slutet af September. Jag hade nyss lemnat järnvägsvagnen, vid Rantens station nära Falköping, derifrån en med häst och kärra väntande skjutspojke nu skulle kuska mig åt Skarahället till. Vi följde till en början slutningen af Mösseberg, och snart utbredde sig i solljuset den stora slätt, hvilken, sträckande sig upp emot och omkring Billingen, fortgår i nordlig och nordvestlig riktning ända till Lidköping och Kinnekulle vid Venerns strand. Efter att hafva passerat det gamla Gudhem, närmade vi oss Hornborga-sjöns låga stränder. Solen började dala i vester, då vi nådde de vackra skogsdungarna kring stora Bjurum, ett nybygdt, ståtligt herresäte, ej långt från Bjurums kyrka, förbi hvilken landsvägen slingrar sig öfver några höjder utmed Hornborga-sjöns sydvestra strand. Emellertid inbröt skymningen, hvilkens dunkel dock snart skingrades af den öfver skogstopparna uppstigande må-

nen, som spred sitt bleka skimmer öfver det vackra *Dagsnäs* och dess omgifningar. Väl bygdt, väl underhållet och väl skött, intager detta herresäte ett framstående rum. Nedfarten från landsvägen till den italiensk renässans utförda tjusande, slottslika villan, erbjuder en egendomlig och, i synnerhet i månljus, särdeles mystisk anblick. Den några hundra alnar långa avenyen, som förer dit ned, omgifves nämligen af en sex till sju alnar hög och mycket djup granhäck, omsluten på vardera sidan utaf en alle af resliga hängbjörkar. Så väl vid dess början uppe vid landsvägen som vid dess slut, der den stora, rymliga gårdsplanen vidtager, trona höga, murade portstolpar. Dessa äro försedda med tänkespråk, ditristade af den lärde och originelle öfverintendenten *Per Tham*, hvilken residerade på *Dagsnäs* i slutet af förra och början af detta århundrade (död 1820). De flesta af dessa inskrifter äro skarpa och ganska närgångna. Så läses på yttersidan af den ena grindstolpen vid landsvägen:

»En lycklig resa för den, som har ett godt föremål och är barmhertig mot hästar.» Denna inskrift lärer hafva tillkommit såsom ett »gif akt» åt besökande ungherrar, hvilka icke brukade spara hvarken öfverintendentens eller hans underhafvandes hästar.

På en af grindstolparna vid gården står, å den sida som vetter mot stallbyggnaden:

»Morgonstund har guld i mun» — en inskrift, som ditsattes då *Per Tham* hade en stalldräng, hvilken gerna försof sig om morgnarna.

Af öfriga inskrifter lyder en:

»Der lag slutar, vidtager hedern»; en annan:

»Gör vill

icke allt hvad du

Älska ser».

Ännu en annan lyder så här: »Dygdig vän af alla bäst»; och en annan: »Haf tand för tunga». På en af grindstolparna uppe vid landsvägen läses:

»*Deo Mercurio Saxum Quadratum more Attico dedicavit P. Tham — anno 1738*» (P. Tham eignade, enligt attisk sed, en qvadersten åt guden Mercurius år 1783).

Gårdsplanen, rymlig och beskuggad af åtskilliga trädgrupper, är omgifven af prydliga byggnader och i fonden höjer sig den förut nämnda slottslika hufvudbyggningen — ett smakfullt monument, som den nuvarande ägaren till Dagsnäs, major Arnqvist, uppfört efter ritningar af arkitekten *H. Zettervall*, bland hvilkens många vackra skapelser äfven det nya, ståtliga skolhuset i Skara är en.

Utom af trädgården, hvilken sträcker sig ned till sjön, omslutes herrgården af en vacker park med flera ovanliga trädslag uti, såsom lärkträd af kolossala dimensioner, terpentingranar och amerikanska tallar. I parken finnas äfven åtskilliga runstenar, ditförda från Halland och andra orter af den för nordens fornminnen så intresserade Per Tham, hvilken sålunda af Dagsnäs park skapat ett slags fornsal af egendomlig art.

På ängarna kring Dagsnäs, hvars ägor till en half mils längd

* *Per Thams öfriga, så mödosamt samlade skatter af konst- och fornsaker skingrades efter hans död på en i Stockholm anställd auktion. Ej blott som samlare, utan äfven på annat sätt inlade Per Tham stor förtjenst om fornforskningen. På hans bekostnad genomreste Sjöborg Blekinge och Helfing Gotland. Genom understöd af Tham kunde den afbrutna tryckningen af Warmholtz's Bibliotheca historica fortsättas. Understöd lemnade han ock åt den danske antiqvariaren Arendt, hvarjämte det är bekant, att det var genom Per Thams frikostighet, som Thorild hufvudsakligen gjorde sin uppfostran.*

sträcka sig utefter Hornborga-sjöns strand, resa sig här och der löf-
beväxta kullar, mellan hvilka Tham med otroligt arbete och stora
kostnader lät å den då sankta marken anlägga vägar. Dagsverkena
utgjordes härvid af allmogen från Dahla socken, hvilken då äfven
ägd af herren till Dagsnäs. Han intresserade sig mycket för väg-
anläggningar och offrade stora summor på sådana, hvilka afsågo
dels egendommens, dels det allmännas gagn. Så anlade han, på egen
bekostnad, en ny landsväg, af omkring en fjerdedels mils längd, i rät
linie förbi Dagsnäs och påstås hafva ämnat att fortsätta denna lands-
väg rakt ut till Skara, nära *en och en half* mil.

Jag må ock, såsom ett ytterligare bevis på Per Thams smak för
väganläggningar, tillägga följande:

Å torplägenheten Hästhagen under Dagsnäs bodde, på andra
sidan om en vidsträckt, ofarbar dymosse, en hofintendenten myck-
et tillgifven och af honom särdeles afhållen man. Denne kom en
vacker dag fram till Dagsnäs och begärde husbondens tillstånd, att
få gifta bort sin dotter med en af de andra underhafvandens sö-
ner. Hofintendenten lemnade härtill bifall, med det förbehåll, att
bröllopet ej skulle få firas förr, än efter några månaders förlopp, då
han sjelf ville närvara dervid. Genast tillkallades de underlydande
bönderna från hela Dahla socken och öfver mossen anlades en bred
väg, som herr öfverintendenten invigde med sin färd till bröllopet.

Såsom jordbrukare synes Per Tham hafva varit långt framom
sin tid, och den nuvarande ägaren af Dagsnäs har, sedan han köpte
denna herregård (år 1864) af majoren P. S. Tham, icke allenast för-
skönat, utan ock ytterligare förbättrat egendommen, af hvars nära
3,700 tunnland, omkring 1,100 nu utgöras af åker och 570 tunn-
land af äng. Mellan 4 och 500 tunnland, förut dyjord, hafva blifvit,

medelst grusfyllning, förvandlade till så fast mark, att den nu kan köras med hästar hvar som helst och gifver goda skördar. Hornborga-sjöns urtappning kommer att föröka ägorna vid Dagsnäs med icke mindre än 1,200 till 1,500 tunnland bördig sjöbotten, bestående hufvudsakligen af nedslammad jord på snäckmergel.

Inseende, att enda möjligheten att få några lönande skördar på mossjorden var att tillsätta den med kisel, lät redan Per Tham på sin tid grusköra ett stycke om sex till sju tunnland, hvarå, enligt hvad folket vid Dagsnäs påstår, sedan dess missväxt aldrig inträffat. Detta talande bevis har manat den nuvarande ägaren till efterföljd i stor skala — med särdeles lycklig påföljd.

Å hufvudbyggningen på Dagsnäs fanns, före dess förut omnämnda restaurering, öfver ingångsporten uthuggna i sandsten följande ord:

»Felicioribus Temprib:s
Exstructa
P. Tham — H. Nordencrantz.»

Denna sten, hvilkens inskrift läser haft anseende på konung Gustaf III:s lyckliga regeringsår, är numera inmurad på sidan om den vackra veranda, som pryder trädgårdssidan af Dagsnäs' nya manbyggnad.

För runinskriftioner synes öfverintendenten hafva mycket intresserat sig. Sådana finnas ännu öfver dörrarna i matsalen. Öfver den ena dörren, då ledande till ett bibliotek, läses: »Ju mera lärd, ju mera tolerant», och öfver den andra: »Hvad I viljen att människorna skola göra eder, det gören I ock dem.»

I trädgården står en runsten, som Per Tham låtit hugga. Inskriften derå lyder:

»Per Tham, Fru Nordencrants ombygde Dagsnäs frå 1766 till 1792. björkparken frå 1788. granhäcken frå 1782. Ek, bok amerikanska barrtren frå 1784 till 1790. Stenhuset kostar fjorton tusen lod silfver. Gravar, vegar, fylningar, tregård, bygnad å gård och gods går nog deröfver.»

Dagsnäs lärer förr hafva tillhört en Frölich och inköptes efter honom af meranämnde öfverintendent Per Tham till Dahla, som bebyggde, planterade och förskönade detsamma. I hans egen biografi heter det härom: »Det året vår nådige konung föddes, uppkom första plantan i mina parker.» (Det är naturligtvis här om Gustaf IV Adolfs födelse som det talas.)

På Dagsnäs fanns de senare åren af Per Thams tid en fru Bull, som biträdde fru Tham i hushållet. Då fru Bull en morgon, några veckor efter fru Thams död, kom ned till frukostbordet, berättade hon för de tillstädesvarande, att hon om natten i drömmen sett en ljus sky sväfva framför sig och att i denna stod en soffa för tvänne personer; den ena platsen var upptagen af fru Tham, men den andra var tom. Under soffan stod skrifvet: »Om tre år» — och tre år efter fru Thams död dog Per Tham, till och med i samma månad som hans hustru aflidit.

Den till Dagsnäs hörande Bjerka socken har förr haft egen kyrka, försedd med, som det säges, silfverklockor. Dessa blefvo en gång af trollen kastade i den i närheten varande »Lille sjön» och kunne ej nu, enligt sägen, upptagas på annat sätt, än att de skola dragas upp af ett par tvillingstutar, under hvilken förrättning ingen får tala ett ord, ty då sjunka de genast åter. Upptag-

ningen lär äfven varit försökt, men alltid har frestelsen att tala påkommit någon, hvarför arbetet misslyckats och klockorna ligga ännu på sjöbotten, der de i klart väder lära kunna ses.

På en af de många löfbevuxna kullarna utmed Hornborgasjön säges fordom ett slott hafva varit beläget, hvarför också dessa kullar än i dag kallas *slottsvallarna*.

Bland Per Thams egenheter må nämnas, att han lät belägga taket å den gamla hufvudbyggningen på Dagsnäs med röda tegelpannor på den sidan, som vette åt Hornborga-sjön, men deremot med svarta spånor å den sidan, som vette åt landvägen mellan Skara och Bjurum. Detta gjorde han, för att uppväcka dispyter om takets beskaffenhet mellan dem, som reste förbi Dagsnäs på olika sidor om sjön och byggningen.

Mest egendomligt är dock måhända, att Per Tham, för att uttrycka sitt misshag med då varande landshöfdingaembetet i Skaraborgs län, lät i den närbelägna sockenkyrkans yttervägg insätta en stentafla, som ännu sitter der, med denna inskrift i stora bokstäfver: »Samma år och tid, som denna kyrka med choret blef upmurad på enskilt bekostnad af Härlunda och Bjärka socknar, skrifver vår Nådig Konung till dess Befallningshafvande i Calmare Län:

»Wi Gustaf III med Guds Nåde etc. Nit och myndighet kunna ofta gå för vida och misstaga sig om medlen at vinna sitt ändamål. En lydig Menighet kan lätt öfvertalas, men under vår Regering skola de förra inskränkas inom sina lagliga gränсор, den sednare upplysas och dess underdåniga förtroende aldrig misstänkas. Ulriksdals Slott den 11 Junii 1781.»

Strax derinvid hvilar, i en af ett järnstaket omhägnad graf, Per Tham och hans fru, en dotter till den under frihetstiden mycket be-

kante patrioten Nordencrantz. ^{**} På grafkullen är upprest en hög marmorsten med följande inskrift:

»Åt Per Tham af Dagsnäs, utmärkt för medborgerliga tänkesätt, genom frikostighet och nitfull befordran af lärdom, konst och naturrodling inom fäderneslandet.

Född d. 22 Dec. 1737.

Död d. 5 Aug. 1820.

Och hans maka

Henrica Nordencrantz,

hvilken med tålig dygd och verksam omsorg offrat åt andras väl sin hela lefnad.

Född d. 27 Maj 1747.

Död d. 20 Aug. 1817.

Af de saknades släktingar.

Kyrkan, romantiskt belägen på en löfbevuxen höjd invid landsvägen mellan Dagsnäs och Skara, kallas numera Bjerklunda, stundom ock Herrlunda. Per Tham föreslog dock, att, enär allmogen i de båda socknarna icke kunde samsas om namnet på den gemensamma nya kyrkan, densamma skulle kallas *Herr-Bjerklunda*. Den ena socknen hette nämligen Bjerka och den andra Herrlunda.

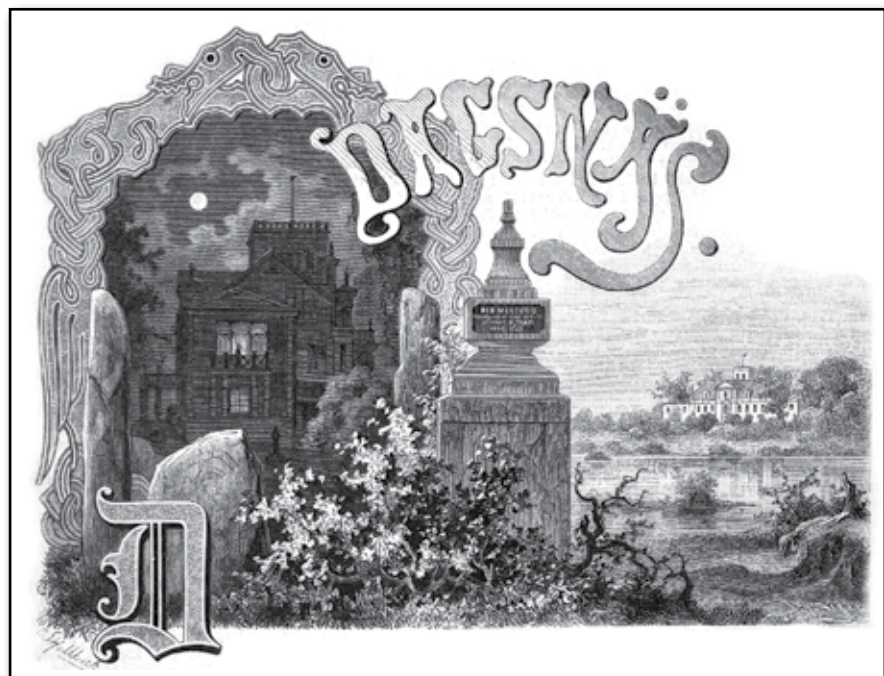
^{**} *Under en litterär-finansiell polemik mellan professor Christiernin i Upsala och Nordencrantz uppträdde den då tjugofyraårige hoffjunkaren Per Tham till den senares bistånd medelst en brsochyr, som utkom 1761 och bar titeln: Tankar om Christiernins Föreläsningar om Vexel-Coursen. Kort derefter erhöill han det skönaste författarearvode, en skriftställare väl någonsin fått, nämligen en ung, vacker och rik flicka. Nordencrantz' egen dotter Henrica. Bröllopet stod, den 3 Augusti 1762, sjutton dagar innan bruden fyllt 15 år. För hennes hemgift inköptes Dagsnäs, som då var i hög grad förfallet och låg i fullkomlig vildbygd. Då de båda makarna gingo hädan, var ej blott sjelfva egendommen en mönstergård, utan hela trakten ett leende lanskap, bebodt af en idog och trefsam befolkning.*

På samma vackra kyrkogård hvilar, under en enkel grafvård, den om Sverges veterinärväsende högt förtjente *Sven Adolph Norling*.

Per Thams namn är så *väl* känt och det minne, han efterlemnade, så hedrande och hedradt, att jag icke torde behöfva tillägga något om denne forne ägare till Dagsnäs, hvilket intressanta herresäte genom den nuvarande ägarens vårdande hand vunnit en ökad fägring.

Det moderna lifvets kultur och minnena från det längst förgångna — de yttersta länkarna i samma utvecklingens kedja — sluta sig så att säga tillhoppa vid Dagsnäs. Det är erinringarna från det töckenhöljda fordom som här fläta sig in i det närvarande med dess i sol och blomma skimrande dager.

O. v. K.

Dagsnäs sedt från gårdsplanen.

Teckning af C. S. Hallbeck.

Gårdsplanen vid Dagsnäs.

Teckning af C. S. Hallbeck.

Det moderna Dagsnäs slott. Foto från 2008.

Viktiga ord och personer

Aln.

Längdmått. En aln är 59 cm.

Cristiernin, Per Niklas.

[1725–1799] Svensk filosof, präst och jurist som gjorde stora insatser inom nationalekonomi. Är mest känd för sin tid som rektor vid Uppsala universitet och striderna med filosofen Daniel Boëthius.

Gustav III.

[1746–1792] Gustav var svensk kung från 1771 till sin död 1792.

Gustav IV Adolf.

[1778–1837] Svensk kung från pappan Gustav III:s död 1792 tills han avsattes vid en oblodig kupp 1809. Flyttade runt mellan flera länder i Europa innan han avled på ett värdshus i Schweiz efter ett slaganfall.

Hallbeck, Carl Svante.

[1826–1897] Svensk illustratör från Göteborg som startade Ny Illustrerad Tidning. Flyttade till USA på 1860-talet som tecknare för Svenska Familj-Journalen.

Hefeling, Carl Gustav Gottfried.

[1740–1823] Guldsmed och konstnär som är mest känd för de teckningar han gjorde under sina resor i flera av Sveriges landskap.

Lod.

Gammal måttenhet. Ett lod motsvarar 13,3 gram.

Nordencrantz, Anders.

[1697–1772] Svensk politiker, för-fattare och affärsman. Orsakade politisk strid med många av sina skrifter om ekonomi och tryckfrihet.

Norling, Sven Adolf.

[1785–1858] Svensk veterinär som bland annat tjänstgjorde som veterinär i 1813-1814 års krig. Var med och grundade veterinärskolan i Stockholm.

Sjöborg, Nils Henrik.

[1767–1838] Svenske historikern Nils Henrik Sjöborg var professor i Lund. Hans mest berömda verk "Inledning till kännedom af fäderneslandets antiqviteter" kom 1797.

Tham, Pehr.

[1737–1820] Godsägaren Tham i Dagsnäs var en av de första som studerade Västergötlands historia. Hans mest berömda skrift är "Göthiska monumenter" från 1794.

Thorild, Tomas.

[1759–1808] Författare och jurist från Bohuslän som tidigt blev

föräldralös. Är mest känd för sina då radikala teorier om jämlikhet mellan könen. Han skrev bland annat "Passionerna" (1781) och "Om det allmänna förståndets frihet" (1792).

Warmholtz, Karl Gustaf.

[1713–1785] Politiker, författare och herrgårds-ägare. Var en flitig boksamlare och hans stora verk "Bibliotheca historia sueo-gothica" är en jättelika bibliografi över allt som dittills hade skrivits om svensk historia. Verket gavs ut mellan 1782 och 1817.

Zettervall, Helgo.

[1831–1907] Svensk arkitekt som också var professor vid Konstakademien. Hans mest kända arbeten är ombyggnaden av domkyrkorna i Lund och Uppsala samt Hotel Anglais i Stockholm.

Fler böcker: E-boksforlaget.se

Om du gillar e-böcker om historia så kommer du att gilla utbudet hos E-boksforlaget.se

Det här förlaget är specialiserat på utgivning av äldre texter om arkeologi, resor och biografier.

Alla titlarna går att hitta hos de flesta e-bokhandlare, i iTunes samt på många bibliotek.

Här är några exempel på titlar:

Klassiska deckare

- "Sherlock Holmes: »Gloria Scott»"
- "Sherlock Holmes: Beryllkronan"
- "Sherlock Holmes: De fem apelsinkärnorna"
- "Sherlock Holmes: De rödhårigas förening"
- "Sherlock Holmes: Den avhuggna tummen"
- "Sherlock Holmes: Den blå karbunkeln"
- "Sherlock Holmes: Den försvunna brudgummen"
- "Sherlock Holmes: Den försvunna kapplöpningshästen"
- "Sherlock Holmes: Blodbokarna."
- "Sherlock Holmes: Det spräckliga bandet."
- "Sherlock Holmes: Den grekiske tolken"

- "Sherlock Holmes: Musgraves ritual"
- "Sherlock Holmes: Det gula ansiktet"
- "Sherlock Holmes: Det hemlighetsfulla mordet vid skogssjön"
- "Sherlock Holmes: Den hemlighetsfulle patienten"
- "Sherlock Holmes: Börsmäklarens biträde"
- "Sherlock Holmes: En skandal i Böhmen"
- "Sherlock Holmes: Krymplingen"
- "Sherlock Holmes: Lorden och hans rika amerikanska brud"
- "Sherlock Holmes: Mordet i Reigate"
- "Sherlock Holmes: Tiggaren med den kluvna läppen"

Arkeologi

- "Solgudens yxa och Tors hammare"

- (1899)
- "Hällristningarnas ålder" (1869)
- "Feniciska kolonier i Skandinavien" (1875)
- "Hällristningar på Kinnekulle" (1892)
- "Forntidens perioder" (1892)
- "Hur gamla är hällristningarna?" (1869)
- "Bohusläns bygdeborgar" (1909)
- "Bohuslänska hällristningar" (1879)
- "Fynden i Troja" (1878)
- "Förbindelse mellan Skandinavien och vestra Europa före Kristi födelse" (1889)
- "Svear och götar under folkvandringstiden" (1905)
- "Husaby kyrka" (1899)
- "Hällristningarna i Järrestad" (1881)
- "Nordens fartyg från hednatiden" (1872)
- "Anmärkningar rörande figurteckningar från forntiden" (1842)
- "Grafkistor af klufna och urhålkade stockar" (1894)
- "Den svenske solguden och den svenske Tyr" (1906)
- "Skånska fornminnen" (1853)
- "Ölands fornminnen" (1874)
- "Tors hammare" (1872)
- "Våra fornminnen – vad de lära oss" (1916)
- "Sveriges fasta fornlämningar från hednatiden" (1901)
- "Förstörda fornminnen i Bohuslän år 1924"

Djur & natur

- "Svenska djur i folktron" (1898)

- "Skäggets historia" (1893)
- "Kattens kulturhistoria" (1882)
- "Djurens sömn" (1889)
- "Katten i forntida Egypten" (1889)
- "Ett dygn på månen år 1870"
- "Orkidéernas historia" (1894)
- "Blomsterspråket" (1888)
- "Sveriges hundraser" (1880)
- "Guide till biskötsel" (1885)

Kulturhistoria

- "Midvinterns solfest" (1894)
- "Julen på 1870-talet – Skildringar och illustrationer i svenska tidskrifter"
- "Om julens härkomst" (1899)
- "Julen i Skåne på 1820-talet"
- "Nyaste och tillförlitligaste Drömboken" (1918)
- "1870-talets bästa tips för frisyr och utseende"
- "Lyxens historia" (1870)
- "Gaffelns historia" (1889)
- "Kanalbyggen på planeten Mars" (1888)
- "Vårt solsystem" (1878)

Resor

- "Ett besök i Venedig år 1878"
- "Strandgatan i Visby år 1879"
- "Resa på Dalslands kanal år 1877"
- "Nyköpings slott" (1877)
- "Ett besök i Marstrand år 1882"
- "Min resa i Blekinge och Kalmar år 1854"
- "Resor med luftballong år 1873"

- "Runlejonet i Venedig" (1871)
- "En utflykt på Mälaren år 1871"
- "Skildring af Vestergötland år 1882"
- "Kalmar slotts historia" (1880)
- "Ett besök i Södertälje år 1881"
- "En färd på Donau år 1882"
- "Ringmuren i Visby" (1874)
- "Fredrikstens fästning och Karl XII" (1879)
- "Petras helgedomar" (1921)
- "Ett besök i Boxholm år 1885"
- "Skildring av Riseberga klosterruiner" (1874)
- "Borgholms slottsruin" (1878)
- "Rundtur i södra Frankrike år 1880"
- "Ett besök på Djurgården sommaren 1868"
- "Sigtunas tidiga historia" (1872)
- "Helgeandskyrkan i Visby" (1878)
- "Norrköpings historia" (1871)
- "Ett besök i Waxholm år 1870"
- "Vadstena slott" (1875)
- "Skildring av Island" (1870)
- "Besök på Gripsholms slott år 1895"
- "Ett besök i Rom år 1870"
- "Besök på Helgoland år 1874"
- "Guide till Uppsala år 1875"
- "Kyrkoruinen S:t Katarina i Visby" (1877)
- "Gripsholms slott" (1877)
- "Ett besök i Strängnäs år 1874"
- "Ett besök i Visby år 1906"
- "Bohus fästning" (1869)
- "En resa på Rhen år 1866"
- "Ett besök i Ystad år 1872"

Svensk geografi

- "Märkliga orter i Sverige" (1883)
- "Skildring av Värmland år 1882"
- "Skildring av Dalälven år 1876"
- "Skildring av Ångermanland 1882"
- "Skildring av Bohuslän år 1882"
- "Skildring av Dalsland år 1882"
- "Skildring av Närke år 1882"
- "Skildring av Öland år 1882"
- "Skildring av Stockholm år 1882"
- "Skildring av Västmanland år 1882"
- "Skildring av Härjedalen år 1882"
- "Skildring av Gästrikland år 1882"
- "Skildring av Jämtland år 1882"
- "Skildring av Göteborg år 1882"
- "Skildring av Halland år 1882"
- "Skildring av Blekinge år 1882"
- "Skildring av Gotland år 1882"
- "Skildring av Södermanland år 1882"
- "Skildring av Östergötland år 1882"

Vikingar

- "Vikingatidens Lund och Birka" (1909)
- "Jomsvikingarnas saga" (1888)
- "Fyndet av vikingaskeppet i Gokstad år 1880"
- "Hervars och Hedreks saga" (1888)
- "Carl Larssons Uppsala-tempel" (1908)
- "Sagan om Ragnar Lodbrok och hans söner" (1880)
- "Sverige och vikingafärderna västerut" (1924)